

Fra forskelligheder til fællesnævner; når dans bygger bro mellem unge majoritets- og minoritetsgrupper.

Forside / Nyheder & viden / Fra forskelligheder ...

Viden

9. juni 2022

Linda Hejlsbak Jensen
Gymnasielærer, coach og
bevægelseslærer
Greve Gymnasium
gghj@greve-gym.dk

"Ha, jeg ligner en handicappet! Handicappede kan sgu da ikke danse!"

Sådan lød en kommentar midt i dansesalen, da vi trænede at danse og bevæge os fra isolerede kroppsdele til totalbevægelser i forløbet med moderne dans og Labans bevægelseslære.

Dén sætning blev min pædagogiske motivation til at lave en lidt anderledes ekskursion ud af huset, nemlig et besøg hos Foreningen for integreret moderne dans i Danmark (FIMD), i Dansekapellet på Bispebjerg i København NV.

Normalt plejer jeg at tage mine idræt B studieretningslever med på ekskursion til nogle af de traditionelle danseforestillinger, men kommentaren og det pålagte krav om at arbejde med FNs verdensmål, fik mig til at tænke i nye muligheder, som jeg nu her vil dele med dig.

Jeg vil forsøge at udfolde mine faglige overvejelser og belyse udbyttet af ekskursionen med vægt på et gennemgående elevperspektiv fra Frida, der går i 2.g på Greve Gymnasium i eliteidrætsklassen og deltog på ekskursionen.

Tilbage til kommentaren... Formentlig var den ikke "ondsindet", men mere et udtryk for manglende viden og kendskab til de muligheder som "marginalgrupper" også har når de dyrker sport, idræt og dans. Ikke desto mindre fik den mig til at tænke på, at vi som idrætsundervisere for unge i majoritetsgruppen også har en vigtig opgave i at vise den side af idrætten til vores elever.

FIMD er en frivillig og folkeoplysende forening, stiftet med henblik på at støtte og fremme interessen for integreret dans.

Foreningens formål er at manifestere integreret dans som kunstform i Danmark og gøre dans tilgængelig for alle med enhver krop. De styrker mangfoldigheden og udfordrer begrebet normalitet gennem integreret dans – både som en disciplin og som en kunstnerisk form for bevægelse.

At rykke tættere på hinanden

Integreret dans kan, som ordet betyder, integrere mennesker igennem dansen og rykke os tættere på hinanden. Foreningen vil skabe større livskvalitet og samvær for en gruppe mennesker, med og uden anderledes fysiske forudsætninger, hvor vi i samspil kan bevæge, udtrykke os, og skabe ud fra egne præmisser.

Teoretisk-praktisk kobling til Rudolfs Labans bevægelseslære og FN verdensmål

I danseforløbet brugte vi Rudolf Labans (1879 – 1958) bevægelseslære (BESS-konceptet) både som afsæt til både at forstå og analysere dans, og som mere praktiske "værktøjskasse" til at udfolde kreativiteten og skabe koreografisk materiale til elevernes performances.

En af Labans missioner var at udvikle en dansepædagogik som skulle fremme menneskers evne til at sætte udtryk og bevægelse på sit indre liv. Laban ønskede at den enkelte skulle blive i stand til at opfatte, værdsætte og erkende sin krop med dens muligheder og begrænsninger (Borghäll, 2011), og på den måde stod teorien fint i tråd med FIMDs formål.

Programmet på dagen var en vekselvirkning mellem oplæg, performances og praktisk dans.

Konkret fik eleverne et oplæg af kunstnerisk leder, Janne Weidinger Kristensen om foreningens formål. Efterfølgende fortalte en af foreningens medlemmer, Lisa Dahlkild, der har været kørestolsbruger i en periode, om hendes personlige historie efterfulgt af en kort søret performance.

Denne oplevelse gjorde tydeligt indtryk på Frida, der fortæller følgende:

"I starten var der selvfølgelig fordomme om, hvad det var vi var gået ind til, men da Janne fortæller os om, hvor handicappede nogle af disse mennesker er, men at de stadigvæk er i stand til at udføre moderne dans, ramte det lige i hjertet. Jeg tror, det gik op for os alle sammen, at formålet med denne forening var ikke blot at danse, men i højere grad om at trods sine udfordringer og udtrykke sig selv på en måde, som dansen tillader.

Da Lisa, som er medlem af foreningen, rejser sig op og sætter musik på, var vi alle sammen spændte på, hvad hun kunne gøre med sin krop på trods af et handicap. Det var ikke som sådan dansen der fik tårer frem i øjnene på nogle af os, det var hendes smil og udstråling. Det var helt tydeligt, at hun var et stærkt menneske, der på trods af sine udfordringer, også er et frit menneske der sætter pris på dans. Her tror jeg det for alvor gik op for os elever, hvor vigtig en forening det virkelig er.

Citatet er udvalgt, da jeg synes, at det på fineste vis eksemplificerer, hvordan at dans kan bidrage positivt til at den enkelte bliver i stand til at opfatte, værdsætte og erkende sin krop med dens muligheder og begrænsninger.

Kobling til FN verdensmål: Sundhed og Trivsel og Ulighed

Fra ledelsesmæssigt hold var det på Greve Gymnasium besluttet, at alle klasser på skolen skulle arbejde med FNs verdensmål den 4. februar 2022. Det kan i min optik være lidt af en udfordring at få verdensmålene til at passe ind i idrætsundervisningen, så det blev det muliges kunst, hvor jeg landede på følgende to mål:

Verdensmål 3: Sundhed og trivsel, der handler om at sænke børnedødelighed i forbedring af mødres sundhed, og i bekæmpelsen af HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme.

I forsøget på at perspektivere til forløbet og ekskursionen arbejdede eleverne med sundhed og trivsel i forhold til dans og foreningens formål. Om dette siger Frida:

"Det var helt tydeligt at mærke, at medlemmerne blev meget gladere af at få lov til at slå sig lidt løs og få rørt sig, hvilket også er vigtigt, når man tænker på sundhed. Det var skønt at se, hvordan foreningens medlemmer dansede med selvtillid og udstrålede glæde og stolthed. Jeg tror, at det gør noget godt for trivslen, at der er et trykt space, hvor man kan være sig selv uden nogle fordomme eller lignende."

Andet mål var **Verdensmål 10: Reduktion af ulighed i og mellem lande**.

I udgangspunktet er ulighedsbegrebet i verdensmålene rettet mod handlinger, der "... med vedtagelse af fornuftige politikker og styrkelse af de laveste indkomstgrupper skal fremme en større økonomisk inddragelse af alle samfundsgrupper uanset køn, race eller etnicitet."

Jeg valgte at arbejde med ulighedsbegrebet ikke kun som økonomisk ulighed, men ulighed i bred forstand. Eleverne skulle derfor arbejde specifikt med hvorvidt og evt. hvordan integreret moderne dans kunne bidrage til at reducere uligheden på tværs af forskellige mennesker med forskellige muligheder. Da jeg spurgte Frida hvordan hun oplevede FIMDs arbejde med at mindske ulighed svarede hun følgende:

"Jeg så besøget som en meget respektfuld oplevelse, hvor der var forståelse for alles udfordringer.

Vi havde alle et fælles mål – at udtrykke os, og det er mange måder at gøre dette alt efter hvilke udfordringer man har. Det var en fed oplevelse at se, hvordan der var en gensidig forståelse for alle, uden at nogle var overlegne på nogen måde. Jeg synes virkelig, at det er sådan noget sport kan! Det kan virkelig bringe mennesker sammen om en fælles interesse."

Netop den pointe var også kunstnerisk leder, Janne Weidinger Kristensens oplevelse af mødet:

"I oplevelsen af Lisas dans og dét at lytte til et ultrakort udsnit af hendes personlige historie, sammen med den korte dokumentar som blev vist under oplægget, fik eleverne et indblik i en anderledes fysisk formåen end deres egen, og flere af dem blev bevægede. Det direkte møde med mennesker, der har en anderledes livshistorie end ens egen, gør at vi udvider vores empati og indlevelsesevne i andre mennesker som er forskellige fra os selv. Vi får en dybere forståelse for andre, men også for os selv."

Når læreplanens paragraffer bliver levende

I forhold til læreplanen synes jeg særligt, at ekskursionen styrker opfyldelse af læreplanen i forhold til §1.1. Identitet, hvor undervisningen skal give indsigt i den fysiske aktivitets betydning for sundheden samt forståelsen for idrættens kulturelle værdier. Også §1.2. Formål hvor der bl.a. står at "Eleverne opnår bred forståelse for idrættens bidrag til udvikling af personlig identitet og sociale kompetencer" er centralt. Desuden omfavner ekskursionen særligt følgende under §2.2. kernestof med vægt på det samfundsvidenskabelige og humanistiske område: 1) Samarbejde og etik, livsstil og idrætsvaner, dansk bevægelseskultur samt at eleverne er præsenteret for fysisk aktivitet uden for skole regi.

Jeg er formentlig ikke den eneste, der kan synes, at læreplanen kan være lidt tør læsning, men når jeg kigger tilbage på danseforløbet med særlig vægt på ekskursionen, er det ganske fint at se hvordan paragrafferne intensionser får liv. Dette illustrerer Fridas kommentar her:

"Alt i alt synes jeg det var en fantastisk mulighed for at tage et kig ind i en verden, som er meget misforstået. Det at være handicappet betyder bestemt ikke at man er mindre værd. Det betyder bare at man har nogle andre forudsætninger end fx os unge mennesker fra en gymnasieklasse. Det var helt igennem imponerende og inspirerende at se, hvor stærke vi mennesker faktisk også kan være. Jeg synes vi skal sætte større fokus på, at handicappede er mennesker ligesom alle os andre og de har et behov for at udtrykke sig selv!"

I udgangspunktet havde jeg blot tænkt mig at ekskursionen kunne være en måde at "berøre" feltet med idræt og marginalgrupper på, men i virkeligheden blev mødet dybere end det: Det rørte eleverne. Det var tydeligt i evalueringen af dagen og selvom vi her kun har adgang til Fridas oplevelse af dagen på et dybere plan, vil jeg mene, at ekskursionen bidrog positivt til at forløbet i dans ikke kun var (ud)dannelse, men i høj grad også dannende.

Hvis I får lyst til at lave noget lignende, henviser jeg her til lidt links og I er også velkomne til at kontakte mig for yderligere info:

<https://www.verdensmaalene.dk/maal>

<https://integrateddance.dk/>

<https://fimd.org/teori-film/> 'De glemte kroppes dans' (dokumenter er en del af FIMDs oplæg, varighed: 6 min.)

<https://parasport.dk/>

Litteratur

Borghäll, Johan (2011), *Rudolf Laban og jeg – En genial bevægelseslære i teori og praksis*, 1. udgave, Underskoven.